

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN 601 SAYILI KHK HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Ülkemizde bilim ve teknolojinin gereklerine aykırı, kendi içinde birçok çelişkileri barındıran kanun hükmünde kararname (KHK) çıkarılmaya devam ediyor. Tartışmalı "Yapı Denetimi ile ilgili 595 sayılı KHK"den sonra şimdi de TMMOB'nin görüşleri dikkate alınmaksızın "TMMOB Yasası" ile "Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Yasa"larda değişiklik yapıldı.

Odamızı ve üyelerimizi birinci derecede ilgilendiren "601 sayılı KHK" ile ilgili olarak şunları sorguluyoruz:

1. 601 sayılı KHK'nin 1. maddesinde 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık hakkında yasanın 7. maddesinin değiştirildiği belirtilmektedir.

7. madde önceden; "*Birinci maddede zikrolunan diploma veya ruhsatnamelerden birini haiz olmayanlar Türkiye'de mühendis veya mimar ünvanı ile istihdam olunamazlar ve bu imzalarla sanat icra edemezler ve bu ünvanları kullanarak rey veremezler ve imza da koyamazlar.*" şeklindeydi. 601 sayılı KHK'de ise; "*Birinci maddede sayılan diploma ve belgelerden birine sahip olmayanlar Türkiye'de mühendis veya mimar ünvanı ile çalışamazlar. Mühendis ve mimarların uzmanlık gerektiren mühendislik ve mimarlık hizmetleri için 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununda belirtilen uzman mühendis veya uzman mimar belgesine sahip olmaları gereklidir. Kurumlar, kuruluşlar, gerçek tüzel kişiler; yapacakları veya yaptıracakları mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin önemi*

ve özelliğine göre ülke çapında depreme dayanıklı çağdaş bir yapılaşmanın sağlanmasını teminen uzman mühendis veya uzman mimar çalıştırabilirler veya çalıştırılmasını isteyebilirler." şekline çevrilmiştir.

Soruyoruz:

KHK'de belirtilen "Uzmanlık gerektiren mühendislik hizmetleri" nelerdir?

- KHK'de belirtilen "Uzmanlık gerektiren mühendislik hizmetleri" nelerdir?
- Diplomalarını alarak "Mühendis" olanlar, "Uzman" olmadıkları noktada hangi alanda çalışacaklardır?

"Ülke çapında depreme dayanıklı çağdaş bir yapılaşmanın sağlanmasını teminen uzman mühendisler çalıştırılabilir veya çalıştırılmasını isteyebilirler" sözünün anlamı nedir?

• Uzman mühendislik "yapılaşma" dışındaki alanlarda nasıl uygulanacaktır?

• Uzman mühendislik sadece yapılarda gerekli olan bir kavram mıdır? Sadece yapılaşma alanı ile ilgili cümlelerin bu yasada yeri nedir? Odamız üyelerinin halen çalışmaları yürüttükleri AİTM Mühendisliği, Bakım Mühendisliği, Kaynak Mühendisliği, İş Güvenliği Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Havacılık Mühendisliği ve daha artırabilecek onlarca uzmanlık alanının her birinin KHK'de yer alması gerekirken, neden sadece "Yapı" ile ilgili uzmanlık alanı KHK'de özel olarak tanımlanmıştır?

2. 601 sayılı KHK'nin 2. maddesinde 6235 sayılı TMMOB Yasasına çeşitli mad-

delerin eklendiği belirtilmektedir.

"Ek Madde 5- Mühendis ve mimarlara, meslek alanlarına airen konularda hizmet ka-

sınasında başarılı olmak. Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanlarda il-

yönetim için geçerli olma durumunda sahip midir?

• “Uzman mühendis olabilmek için, ilgili meslek alanlarında, uzman mühendis denetiminde en az 5 yıllık deneyimi edinmek bunu belgelemek gerekir” diyor. Neden 5 yıl? 5 yıl deneyim şartı hangi bilimsel ve teknik bir yaklaşım sonucu KHK’ye konulmuş - tur? örneğin Mekanik Tesisat Hizmetleri uzmanlık alanı ile ilgili, Isıtma, Soğutma, Havalandırma, Klima vb. uzmanlık konularının her birinde ayrı ayrı 5 il deneyim şartı mı aranacaktır?

• Bu ülkede örneğin AİTM Mühendisliği, Bakım Mühendisliği, Kaynak Mühendisliği, İş Güvenliği Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Havacılık Mühendisliği vb. uzmanlık alanlarında sadece 5 yıl deneyimli ve sınavda başarılı olmuş “uzman mühendisler” mi çalışabileceklerdir?

• Ayrıca uzman avukatlar, uzman tabipler, uzman veterinerler, uzman diş hekimleri, uzman mali müşavirler ve benzerlerinin hepsi için 5 yıl deneyim ve sınav şartı içeren yeni KHK’ler de yürürlüğe konulacak mıdır? Yoksa bu anlayış sadece mühendislere yönelik olarak mı kalacaktır?

3. 601 sayılı KHK’nin 3. maddesinde 6235 sayılı TMMOB Yasasına çeşitli geçici maddelerin eklendiği belirtilmektedir.

Geçici Madde 6: Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte en az 5 yıllık deneyimi bulunan mühendis veya mimarlar için, 2 yıl süreyle müracaatları halinde ek 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) ben-

timde ilgili meslek odasında eğitim programına ve sınava tabi tutulmadan uzmanlık alanları dikkate alınarak uzmanlık belgesi verilir. Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışan mühendis ve mimarlar için üyelik şartı aranmaz. Mesleki denetim için gerekli şartlar yönetmelikle belirlenir.

Geçici Madde 7: Sınav komisyonunun ilk defa oluşturulmasında uzman mühendis veya uzman mimar olma şartı aranmaz.

Soruyoruz:

• “12 yıl ve daha fazla mesleki deneyimi olan mühendislere, eğitim programına ve sınava tabi tutulmadan uzmanlık belgesi verilmektedir. Neden 12 yıl? Neden en az 12 yıl deneyimi olan mühendisler kazanılmı - ş hak tanınıyor da, 1 yıl, 3 yıl, 6 yıl, 10 yıl deneyimi olanlara bu hak KHK’de tanını - yor? Diplomasını alarak mühendisliğe baş - layan ve çeşitli koşullar ve çabalarla konu - sunda uzman olan mühendisler bu hak ne - den tanınmıyor? “12 yıl” hangi bilimsel kriter - ler esas alınarak KHK’ye yazılmıştır?- Oda - ları tarafından uzmanlıkları ve uzmanlık ko - nuları kolaylıkla belirlenebilecek mühendis - lerin kazanılmış hakları neden KHK’yle elle - rinden alınmıştır?”

Sonuç: Odamız, üyeleri adına sorduğu bu soruların yanıtlarını şüphesiz kimseden alamaya - Bunlar yanıtı zor sorulardır. Çünkü 601 sayılı KHK “Ben yaptım, oldu” anlayışı - nin bir ürünüdür. Biz şunları söylüyoruz: 1. 601 sayılı KHK, derhal, ivedilikle, he -

men, şimdi, bugün yürürlükten geri çekilme - lidir.

2. Birileri tarafından “bir şeyler” yazılmak isteniyorsa, cümle çok basittir:

“Uzman mühendis ve uzman mimar belgesi verme ve olma koşulları Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği tarafından belirlenir”.

UZMAN MÜHENDİS VE UZMAN MİMAR BELGESİ EDİNİLMESİNE İLİŞKİN UYGULAMA YÖNETMELİĞİ TASLAĞI HAKKINDA GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

hip olmak.

Gereke: Mühendislik ve Mimarlık mesleklerinden her biri içerisinde sayıları onarla ifade edilecek uzmanlık alanları yer almaktadır. Her bir uzmanlık alanı için gereken deneyim süreci farklılıklar arz etmektedir. Bu nedenle, 601 sayılı KHK’de de yer alan 5 yıllık mesleki deneyim şartı şartının hangi bilimsel ve teknik bir yaklaşım sonucu belirlendiği anlaşılamamaktadır. Bu nedenle mühendislik ve mimarlık mesleği kapsamında oluşturulan uzmanlık alanları için mesleki deneyim sürecinin ilgili düzenlemelerde ilgili meslek

GENEL DEĞERLENDİRME:

Bu yönetmeliğin hazırlanması için dayanak oluşturan 601 sayılı KHK'ye ilişkin Odamız görüşleri bu yönetmelik için de genel değerlendirme olarak sunulmaktadır.

MADDELERE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER, GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

Değişiklik Önerisi 1: Birinci bölüm Tanımlar ve Kısaltmalar Madde 4'de belirtilen Mühendis ve Mimar tanımında;

"Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışan ve ilgili meslek odalarına üyeliği isteğe bağlı bırakılan mühendis ve mimarlarla" ibaresi çıkarılmalıdır.

Değişiklik Önerisi 2: Madde 5"a" bendindeki; *"...Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu İktisadi Teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışan Mühendis ve Mimarlar için üyelik şartı aranmaz"* ibaresi çıkarılmalıdır.

Değişiklik Önerisi 3: Madde 5"c" bendinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

c. Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği ne bağlı ilgili meslek odalarınca her bir uzmanlık alanı için yapılacak düzenlemelerde belirlenecek mesleki deneyime sa-

yıllı süresinin ilgili düzenlemelerde ilgili meslek odasınınca yapılacak düzenlemelerde belirlenmesi gerekmektedir.

Değişiklik Önerisi 4: Madde 6'nın ilk paragrafının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

Madde 6: Belge için başvuruda bulunan Mühendis ve Mimarların, Uzman Mühendis ve Uzman Mimar belgesi edinme sınavına girebilmeleri için her bir uzmanlık alanına ilişkin olarak süreleri ilgili meslek odasınınca belirlenen Meslek İçi Eğitim Programlarına katılmaları gerekmektedir. Meslek Odaları her bir uzmanlık alanı için Meslek İçi Eğitim Programlarının oluşturulması ve gerçekleştirilmesi için Meslek İçi Eğitim Merkezleri kurar ve ya sözkonusu meslek içi eğitimleri Yüksekokullar ile işbirliği yaparak gerçekleştirir.

Gereke: Mühendislik ve Mimarlık mesleklerinin kendi içerisinde uzmanlık alanları farklılıklar içermektedir. Örneğin; Makina Mühendisliğinin Mekanik Tesisat Mühendisliği, Araç İmal Tadil Mühendisliği, Asansör Mühendisliği, Kalite Mühendisliği, Bakım Mühendisliği, Kaynak Mühendisliği, İş Güvenliği Mühendisliği vb. gibi birçok uzmanlık konuları mevcuttur. Bu kadar çok uzmanlık konusunun her biri için eğitim süresini 2 ile 8

hafta arısında sıkıştırmak veya yaymak yerine ilgili meslek odasınınca uzmanlık konularına uygun sürelerde eğitimler gerçekleştirilmesi daha bilimsel, teknik açıdan daha doğrudur.

Değişiklik Önerisi 5: Madde 13'ün aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

Madde 13: Uzman Mühendis ve Uzman Mimar belgelendirme sınav komisyonları ilgili meslek odalarınca her bir uzmanlık alanına ilişkin olarak 2 yıllık süreler için belirlenir. İlgili Meslek Odasınınca Uzman Mühendis ve Uzman Mimarlar arasından seçilecek üyelerden oluşturulacak komisyonlarda en az 3 üye bulunur. Gerektiğinde uzmanlık konuları dikkate alınarak

disliği, İç Güvenliği Mühendisliği uzmanlık alanları için sınav komisyonları oluşturmak zorundadır. Bu nedenle sürecin işler ve işlevsel kılınması açısından sınav komisyonlarının ilgili meslek odasınınca belirlenmesi uygun olacaktır.

Değişiklik Önerisi 6: Madde 25'in aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

Madde 25: Eğitime veya sınava tabi olmaksızın doğrudan Uzman Mühendis ve Uzman Mimar belgesi verilmesi koşulları her bir uzmanlık alanına ilişkin olarak ilgili meslek odasınınca hazırlanacak yönetmeliklerde belirlenir.

Gereke: Sadece yapı üretim sürecinin bir bölümü olan yapı denetimine ilişkin uz-

ilgili meslek odasınınca birden fazla sınav komisyonu kurulabilir.

Sınav sorularının 8. maddede belirtilen konular dikkate alınarak belirlenmesi, sınavın gerçekleştirilmesi ve değerlendirilmesi, sonuçların başarı sırasına göre listelenip ilgili meslek odasına iletilmesi, sınav sonuçlarına yapılan itirazların değerlendirilmesi sınav komisyonlarınınca yerine getirilir. Her bir sınav için hazırlanan sorular ve yanıtları, sınavı takip eden 30 gün içerisinde ilgili meslek odalarının yayın organlarında üyelerine duyurulur.

Gerekçe: Sınavlar ilgili meslek odalarınınca gerçekleştirilecek ise sınav konuları ve soruları da ilgili meslek odalarınınca oluşturulacak sınav komisyonlarınınca hazırlanmalı ve sınavlar bu komisyonlarca yapıp değerlendirilmelidir. Sınav komisyonlarının çalışma usul ve esasları da ilgili meslek odalarınınca belirlenmelidir.

Örneğin; Makina Mühendisliğinin Mekanik Tesisat Mühendisliği, Araç İmal Tadil Mühendisliği, Asansör Mühendisliği, Kalite Mühendisliği, Bakım Mühendisliği, Kaynak Mühen-

manlık alanını düzenleyen 595 sayılı KHK'de 12 yıl mesleki deneyime (niçin 12 yıl olduğu halde anlaşılamayan) sahip mühendis ve mimarlar için eğitim ve sınav şartı aranmaksızın doğrudan belgelendirme yapılması uygulamasının bütün mühendislik ve mimarlık uzmanlık alanları için genelleştirilmesi doğru değildir. Bu nedenle ilgili meslek odasının teknolojik gelişmelere bağlı olarak uzmanlık alanlarına ilişkin düzenleme yapma gereksinimi duyması durumunda o alana ilişkin doğrudan belgelendirme için gereken mesleki deneyim sürelerini belirleyebilmelidir.

Değişiklik Önerisi 7: Madde 26'nın aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

Madde 26: Uzman Mühendis ve Uzman mimar belgelerinin geçerlilik süresi ilgili meslek odalarınınca her yıl onaylanmak koşuluyla 5 yıldır.

Gerekçe: Belgelerin iki yıllık sıklıkta yenilenmesi yerine yıld bir onaylanması ve 5 yılda bir değiştirilmesi bürokrasiyi azaltması ilgili meslek odası denetimini sürekli kılması bakımından daha doğru olacaktır.

Değişiklik Önerisi 8: Madde 27'nin aşağıdaki şekilde düzenlenmesi önerilmektedir.

Madde 27: Uzman Mühendis ve Uzman Mimar belgesi edinmiş olan mühendis ve mimarların geçen süre içinde mesleki deneyim ve bilgi birikimleri ile belge için aranacak koşullarının güncelleştirilmesi amacıyla uzman mühendis ve uzman mimar belgelerinin her yıl onaylanır, 5 yılda bir de yenilenir.

Gerekçe: Değişiklik Önerisi 8'de belirtilen nedenle denetimin sürekli yapılması açısından her yıl belge onayı doğru olacaktır.

“İMAR VE ŞEHİRLEŞME KANUNU TASLAĞI”NA İLİŞKİN ÖNERİLER

1) Madde 1

MADDE 1'in son kısmında “kamu yararı -nın üstünlüğü ilkesine dayalı” hükmü eklenmelidir.

tutmuş eko sistemler türler ve doğa olaylarının meydana geldiği mutlaka korunması gerekli olan, yalnızca bilim ve eğitim amacıyla kullanılması ön görülen koruma alanları için yapılan plandır.

Bu yasada sözü edilen ve planlama kapsamı içinde yer alan tüm plan türleri için emlak vergilerine esas alınmak ve tapu işlemleri harçlarında değerlendirilmek üzere yerel olarak belirlenen ve yerel birim belirleme komisyonlarınınca hesaplanan birimdir. Bu birim gerek yerel yönetimleri gerekse vallikleri bağlamalı artı eksi yüzde 10 dışında gayrimenkul alım ve satım işlemleri yapılmamalıdır.

2.b. Ayrıca tanımlar maddesine planlamanın parasal portresini ve kentsel alanlardaki rant artışlarını önlemeye yönelik olarak aşağıdaki tanım konulmalıdır.

PLANLAMA BİRİM BEDELİ

Bu yasada sözü edilen ve planlama kapsamı içinde yer alan tüm plan türleri için emlak vergilerine esas alınmak ve tapu işlemleri

2) Madde 5

2.a. tanımlar bölümünde Mevzii İmar Planı İlave İmar Planı arasında aşağıda yer alan plan türleri eklenmelidir.

İYİLEŞTİRME PLANI

Düzensiz ve sağlıklı biçimde oluşmuş yapı topluluklarının veya yerleşme alanının sınırları belli edilmek suretiyle mevcut duru - munda dikkate alınarak düzenli ve sağlıklı hale getirilmesi amacıyla yapılan planlardır.

KORUMA AMAÇLI PLANI

3386 sayılı yasa hükmün göre yapılması zorunlu olan ve kentsel ve kırsal alanların içinde yer alan tarihsel doğal ve sair özellikleri nedeniyle yapılması zorunlu olan planlardır.

MİLLİ PARK GELİŞTİRME PLANI

2873 sayılı Milli Parklar Yasası Uyarınca bilim ve eğitim açısından önem taşıyan na - dir, tehlikeye maruz ya da kaybolmaya yüz

ri harçlarında değerlendirilmek üzere yerel olarak belirlenen ve yerel birim belirleme komisyonlarınca hesaplanan birimdir. Bu birim gerek yerel yönetimleri gerekse valilikleri bağlamalı artı eksi yüzde 10 dışında gayri - menkul alım ve satım işlemleri yapılmamalıdır.

2.c. Madde 5 Tanımlar bölümünde yer alan **Plan Denetim Komisyonu** tanımının son paragrafının aşağıdaki şekilde düzen - lenmesi önerilmektedir.

“Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın koor - dinatörlüğünde Valilikçe konusuna göre belir - lenen diğer kamu kurum ve kuruluşlarının, merkez belediyesinin ve nüfusu 30.000'den fazla olan belediyelerin şehir plancısı, mi - mar, harita, inşaat, makina, elektrik mühen - disisi ünvanlı temsilcileri ile **Türk Mühendis Mimar Odaları Birliğine bağlı ilgili meslek odalarının temsilcilerinden oluşur.**”

Gerekçe: Plan denetim komisyonuna aynı zamanda parselasyon planlarını da denetleme sorumluluğu verilmiştir. “Parselasyon planı”nda yapı yüksekliği, kot adedi, yapı yaklaşma mesafeleri, cephe hatları, otopark, yol ve kanal kotları konuları yer alması nedeniyle, bu konularda sağlıklı bilimsel ve teknik değerlendirme yapılması amacıyla inşaat, makina ve elektrik mühendislerinin de anılan komisyonda yer alması uygun olacaktır.

Ayrıca aynı maddede “ilgili meslek odası” tanımı yeterli bilgi ve deneyimi ile uzmanlığı olmayan odaların da anılan komisyonda yer almasına olanak verebilecek geniş ve belirsiz bir ifadedir. Bu nedenle ifadeye açıklık getirilmiştir.

2.d. Madde 5 tanımlar bölümünde yer alan Yapı Denetim Komisyonu fıkrasının birinci ve ikinci paragrafının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

“Yapı Denetim Komisyonu:Yapı denetim sorumlularının (fenni mesul) denetim faaliyetlerini izlemek, denetim faaliyetleri sırasında ortaya çıkabilecek ihtilafları çözümlenmek, itirazları madde gereğince karara bağlamak, mevzuata aykırı uygulamalar hakkında kararlar almak ve uygulanmasını sağlamak, ya

yasa Mahkemesinde değerlendirilmektedir. Bu nedenle birinci paragrafta “Kuruluş” sözcüğünün çıkarılması önerilmektedir. Ayrıca ikinci paragrafta yer alan “ilgili meslek odası” tanımının Gerekçe 1’de belirtilen nedenlerle TMMOB’ne bağlı ilgili Meslek Odaları şeklinde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

2.e. Madde 5 Tanımlar bölümünde yer alan Plan Müellifi, Proje Müellifi, Yapı Denetim Sorumlusu, Teknik Müşavir, Şantiye Şefi tanımlarında yer alan Şehir plancısı, Mimar ve Mühendislerin **“uzman şehir plancısı, uzman mimar, uzman mühendis”** olarak düzenlenmesi önerilmektedir.

Gerekçe: Genel değerlendirmelerde yer alan nedenlerle yapı üretiminin bilim ve teknolojiye uygun şekilde sağlıklı, güvenli olu - munda uzmanlığın her aşamada uygulan - ması doğru olacaktır.

2.f. Madde 5 Tanımlar Bölümünde yer alan “Yapı Denetim Sorumlusu” tanımının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

“Yapı Denetim Sorumlusu (Fenni mesul - ler): Yapının ruhsat ve eki projelerinin uygulanması için mal sahibi veya vekili tarafından **sözleşme yapılarak** görevlendirilmiş ilgili

pı sorumlularının sicile esas raporlarını düzenlemekle görevli komisyonlardır.

Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde, valilikçe konusuna göre belirlenen diğer kamu kurum ve kuruluşlarının, merkez belediyesinin ve nüfusu 30.000'den fazla olan belediyelerin mimar ve mühendis ünvanlı temsilcileri ve **Türk Mühendis Mimar Odaları Birliğine bağlı** ilgili Meslek Odaları temsilcilerinden oluşur."

Gerekeç: Odamızın 595 sayılı KHK'da yer alan Yapı Denetim Kuruluşu oluşumu na, işleyişine ve işlevlerine ilişkin görüşlerimiz önceden ayrıntılı olarak iletilmiştir ve 595 sayılı KHK bu nedenlerle şu anda Ana-

idareye karşı sorumlu **uzman mimar veya mühendislerdir."**

Gerekeç: Bilindiği üzere Danıştay'da alınan 9.11.1996 günlü kararda Fenni Mesul olarak dört meslek disiplini kapsayan Fenni Mesul uygulaması getirilmiştir. Bu nedenle ve şu anda Anayasa Mahkemesinde bulunan 595 sayılı KHK'ye ilişkin TMMOB ve Odamız görüşleri dikkate alınarak kanunda Yapı Denetim Sorumlusu olarak yer alan tüm düzenlemelerin "TUS" (Fenni Mesul) olarak 4 meslek disiplini kapsayacak şekilde değiştirilmesi önerilmektedir.

3) Madde 6

İkinci Bölüm Planlama başlığında yer

alan Madde 6'nın "e" fıkrasının birinci paragrafının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

e) Bu kanun uyarınca yapılması ve onaylanması zorunlu harita ve planlar uzmanlık konularına göre **uzman mühendis, uzman mimar ve uzman şehir plancıları** tarafından hazırlanır ve ilgili idarelerin aynı ünvanlı elemanları tarafından incelenir..."

Gerekeç: Genel değerlendirme ve gerekçe 3'de belirtilen nedenlerle uzman tanımı getirilmiştir.

4) Madde 7

Madde 7'ye yukarıda 2.2.a'da madde 5'e eklenen plan türleri ilave edilmelidir.

5) Madde 8

Bölge ve alt bölge planlarında belediye hem planlamaya katılmalı hem de etkisi artırılmalıdır.

6) Madde 9

Bakanlık yetkisinin kullanılmasında üniversiteerin vereceği ÇED raporları olmasının plan yapma ve değiştirme ile ilgili kısıt getirilmelidir. (Karadeniz'de Fırtına Deresi veya Hasankeyf bunun en bariz örnekleridir.)

9. maddenin ikinci bendi çıkarılmalıdır. Kamu binaları eğer doğrudan yurttaşların hizmetlerini görmeye yönelik değilse mümkün olduğu kadar kentsel özdeğin dışına taşınmalıdır. Madde 9 üçüncü bentte bakanlık görüşü çıkarılarak yerine plan yapılan bölgede yaşayan halkın referandum kararı

alanların alt sınırı 65 metrekareden az olmaz, 65 m2'nin altına düşen paylar için en küçük iki parselin birleştirilmesi yoluyla işlem yapılır ve paydaşlığın giderilmesi için idarece dava açılarak taraflardan birinin arazi tek başına edinmesi sağlanır hükmü eklenmelidir.

9) Madde 14

Bu maddenin son hükmünde yar alan amaçlarla imalat yapılması gerektiğinde kooperatif evleri siteler, toplu konut inşaatları ve tüm alanlar için kapalı otopark yapılması zorunlu olup, bu hüküm belediye ve valilikler aracılığıyla değiştirilemediği gibi bu şekildeki alanlar için ilave kat ve benzeri uygulamalar da yapılamaz.

10) Madde 16

Bu maddeden esaslı sözcüğü çıkarılmalı yerine "her türlü" sözcüğü konulmalıdır. 17 Ağustos depreminde yıkılan binaların önemli kısmı dükkan açmak için kolonların kısmen ya da tamamen kesilmesi ile yıkılmıştır.

11) Madde 17

Üçüncü Bölüm Yapı başlığı altında yer alan Madde 17'nin ikinci paragrafının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

"Yapı ruhsatı almak için yapı(parsel) sahibi veya yapı sahibice görevlendirilen teknik müşavir veya kanuni vekillerince belediye veya valiliğe dilekçe ile başvurulur. Dilekçeye tapu, (istisnai hallerde tapu yerine ge

zorunlu hale getirilmelidir.

7) Madde 11

Bu taslağın en tehlikeli maddesidir bu yol ile bazı belediyeler çeşitli kurumlardan ele geçirdikleri arazileri belli bir dönem sonra imar planı değişiklikleri yaparak özel mülk haline dönüştürülmektedir. Bunun önüne geçmek açısından madde tahkim edilmelidir.

8) Madde 13

Bu maddeye bu şekilde ortaya çıkan

çecek belge) TMMOB'ne bağlı ilgili meslek odaları tarafından mesleki denetimi gerçekleştirecek onaylanmış mimari proje, statik bunların resim, hesap ve krokileri eklenir. Ayrıca ideri yörenin ve yapının özelliğine göre gerekli projeleri de ister. Yapı ruhsatında, yapı sahibi, müteahhit, şantiye şefi, varsa teknik müşavir ve proje müellifleri ve teknik denetim sorumlularına (fenni mesul) ilişkin bilgiler ile imzalar yer alır.”

Gerekçe: Yapı üretim sürecinde uzman mühendis ve uzman mimarlar tarafından bilim ve tekniğin gerektirdiği koşullarda projelerin hazırlanması ve 3065 sayılı KDV Kanunu gereğince Serbest Mühendislik Mimarlık Hizmetlerinde asgari ücret denetiminin gerçekleştirilerek vergi kayıplarının en aza indirilmesi, TMMOB Kanunu uyarınca mühendis ve Mimarların sicillerinin tutulması, mühendislik ve mimarlık meslek ilkelerine uygun olarak proje üretiminin gerçekleştirilmesi, Meslek Odalarının ödül ve yaptırım mekanizmalarının işletilerek yapı üretim sürecinde haksız rekabetin önlenerek sağlıklı yapılaşmanın ön koşulu olan projelerin bilim ve tekniğe en uygun şekilde üretilmesi amacıyla projelerin TMMOB'ne bağlı ilgili meslek odalarınca denetlenmesi büyük yarar sağlayacaktır.

12) Madde 19

Madde 19'un aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir:

Madde 19: “Kamu kurum ve kuruluşlarında yapılacak veya yaptırılacak yapılara imar planlarında o maksada tahsis edilmiş olmak üzere mimari, statik, mekanik tesisat ve elektrik tesisatı ile her türlü fenni mesuliyeti bu kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan uzman mühendis ve imarlar tarafından üstlenilmesi ve mülkiyetin belgelenmesi kaydıyla TMMOB'ne bağlı ilgili meslek odasınca mesleki denetimi gerçekleştirilen projeye göre ruhsat verilir.

Devletin güvenlik ve emniyeti ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin hareket ve savunması bakımından gizlilik arz eden yapılara; ilgili idarelerin tespitine göre ruhsat verilir.

tasdik edildiğinin fenni mesullüklerinin “uzman mühendis ve mimarlarca üstlenildiğinin ilgili belediyesine ve valiliklere yazılı ile bildirilmesi halinde, 17 nci maddede sayılan belgeler aranmadan yapı ruhsatı verilir.

Gerekçe: “Proje ve fenni mesuliyet kişiler tarafından yürütülen hizmetlerdir. Kurumsal olarak bu çalışmalar gerçekleştirilemez. Bu nedenle yukarıda belirttiğimiz düzenleme yapılmıştır. Ayrıca birinci paragrafta “avan proje”ye göre yapı üretilmesinin bilimsel, teknik ve ekonomik çok yönlü sakıncaları bulunmaktadır. Bu nedenle bilim ve teknik esaslara uygun proje hazırlığı ve denetimi kamu yapılarında da gerçekleştirilmelidir.

13) Madde 20

Madde 20'nin ikinci paragrafının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

“Köy ve mezraların yerleşik alanları içinde köy nüfusuna kayıtlı olup köyde sürekli oturanlarca yapılacak yapıların projeleri yöresel koşullar da dikkate alınarak Valiliklerde görevli uzman mühendis ve mimarlar tarafından hazırlanabilir. Ayrıca bu projelerin ait olduğu yapıların teknik denetim ve hizmetleri (fenni mesul) Valiliklerde görevli uzman mühendis ve mimarlarca üstlenilir.

Gerekçe: Proje ve Fenni Mesuliyetin kişiler tarafından yürütülen hizmetler olduğu dikkate alınarak Valiliklerde uzman mimar ve mühendislerin istihdam edilerek bilim ve tekniğin gereklirene uygun yapı üretiminin sağlanması amacıyla düzenleme yapılmıştır.

14) Madde 22

Bu tespiti yapmaya TMMOB'ne bağlı odalar yetkilidir biçiminde olmalıdır.

cephesinin, inşaat derinliği ve toplam inşaat -15) **Madde 23**

at metrekaresine uyularak hazırlanan mimari, statik, mekanik tesisat ve elektrik tesisatı konularında görevli uzman mühendis ve mimarlarca hazırlanan projelerin kurumlarınca Dördüncü Bölüm Denetim ve Ceza başlığı altında yer alan Madde 23'ün aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

30 ■ TESİSAT MÜHENDİSLİĞİ - Ekim 2000

“Halihazır harita, afet haritaları, jeolojik/jeoteknik etüt, imar planları, parselasyon planlarının hazırlanması ve bunların uygulanmasının fenni mesuliyetini ve ilgili idarece denetimini uzmanlık çalışma konularına ve ilgili kanunlara göre **uzman mühendisler, uzman mimarlar ve uzman şehir plancılarını yerine getirirler.**

Yapıların mimari, statik, mekanik tesisat, elektrik tesisatı ve her türlü plan, proje, resim ve hesaplarının hazırlanmasını bunların tabiiyetini ve fenni mesuliyeti ile ilgili sorumlulukları ve **TMMOB'ne bağlı ilgili meslek odasınınca büro tescil belgesi bulunan uzman mühendis ve uzman mimarlar** deruhter ederler.”

Gerekçe: Gerekçe 1'de belirtilen nedenlerle “ilgili meslek odası” tanımına açıklık getirilmiştir.

17) Madde 25

Madde 25'in birinci paragrafının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

“Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak yapılan veya yapılmakta olan yapıların o anki durumu, belediye veya valilikçe görevlendirilen **ikisi uzman mühendis veya mimar olmak üzere en az üç kişi tarafından tesbit edilir**, “yapı durdurma tutanağı” düzenlenir ve inşaat müherlenmek suretiyle durdurulur. İlgililer hakkında 27. Madde hükümleri uygulanır.”

Gerekçe: Denetlemenin ve tesbitin sağlıklı bir şekilde yapılması bilim ve teknik ile ilgili mevzuata göre tesbitlerde hata yapılması amacıyla teknik eleman tanımına açıklık getirilmiştir.

18) Madde 26

Yapı oturma belgesi alınabilmesi için 506 sayılı SSK yasasına göre inşaat işlerinde çalıştırılma zorunluluğu bulunan işçi sayısına uyma olarak SSK priminin ödenip öden-

mediği kontrol edilir. SSK primleri mutlaka müteahhit tarafından ödenmiş olmalıdır.

Müteahhit tarafından bu bedelin ödenmemesi, aynı müteahhidin yapmakta olduğu diğer yapıları durdurucu nitelikte olduğu gibi, yeni yapmak üzere başvurduğu işleri de durdurucu nitelik taşır. Bu işlemi iki kez yaptığı tespit edilen müteahhitlerin belgeleri bakanlıkça resen iptal edilir.

19) Madde 27

Madde 27'nin birinci paragrafının son cümlesinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

“Ayrıca teknik müşavir, şantiye şefi, ilgili fenni mesullere **TMMOB'ne bağlı ilgili Meslek Odasının Onur Kurullarınca işlem yapılır.**”

Gerekçe: TMMOB'ne bağlı ilgili meslek odalarının kuruluş kanunları doğrultusunda oluşturduğu Onur Kurullarının özerk olarak çalışarak ceza tesbitini yapmaları gerekmektedir.

20) Madde 28

Beşinci Bölüm Çeşitli Hükümler bölümündeki Madde 28'de yer alan **5'inci grup ve 4'üncü Grup Belediyelerde** 2 yıl içerisinde istihdam edilecek elemanlar arasında **en az 1 makina mühendisinin eklenmesi** önerilmektedir.

Gerekçe: Makina Mühendisliği uzmanlık alanı yapılarda sıhhi tesisattan ısıtmaya, soğutmaya, doğal gaz vb. uygulamalarına kadar birçok tesis projeleri ve uygulamalarını kapsamaktadır. Sağlıklı yapılaşma koşullarına uygun denetim yapılması amacıyla 5'inci ve 4'üncü grupta yer alan belediyelerde de en az 1 makina mühendisi görevlendirilmesi bu nedenle uygun olacaktır.

